

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Abivahendite süsteem

26.september 2017 Targa Maja Kompetentsikeskus

Kateriin Sinka

Abivahendid

- Meditsiinilised abivahendid haigekassa kaudu (glükomeetrite testribad, esmased proteesid ja ortoosid, ravikontaktläätsed, põletushaigete surveriided)
- Töötukassa poolt võimaldatavad abivahendid on seotud isiku töötamisega töökohal (spetsiaalsed monitori kohandamised nägemispuude korral, erinevad töökoha kohandused)
- Sotsiaalkindlustusameti võimaldatavad abivahendid on inimese igapäevaeluga seotud vahendid (kuulmisaparaat, ratastool, tugiraam, spetsiaalsed voodid, tualeti kasutamise abivahendid, auto kohandamine jne)
  - SHS § 48 lg 1: Abivahend on toode või vahend, mille abil on võimalik ennetada tekkinud või kaasasündinud kahjustuse või puude süvenemist, kompenseerida kahjustusest või puudest tingitud funktsioonihäiret, parandada või säilitada füüsilist ja sotsiaalset iseseisvust ning tegevus- ja töövõimet.

Abivahendid

ISO	Jaotus liikide kaupa	Määrus
04	Abivahendid inimese raviks	Lamatiste vältimise abivahendid; liikumis-, jõu- ja tasakaalutreeningu seadmed
06	Ortoosid ja proteesid	Lülisamba ortoosid; abdominaalortoosid; üla- ja alajäsemeortoosid; üla- ja alajäsemeproteesid; muud proteesid; ortopeedilised jalatsid
09	Enesehoolde- ja kaitseabivahendid	Rõivad ja jalatsid; abivahendid riietumiseks/lahtiriietumiseks; tualeti kasutamise abivahendid; naha kaitse ja puhastamise vahendid; uriini eritumist suunavad abivahendid; uriinikogujad; uriini absorbeerivad abivahendid; abivahendid pesemiseks, vannitamiseks ja duši kasutamiseks
12	Liikumise abivahendid	Ühe käega käsitletavad käimisabivahendid; käimisabivahendid kahe käega käsitlemiseks; autokohandused; jalgrattad; käsi- ja elektrilised ratastoolid; ratastoolide tarvikud; muud sõiduriistad; siirdumis- ja teisaldamisabivahendid; tõstmisabivahendid; orienteerumise abivahendid
15	Abivahendid majapidamistöõdeks	Toiduvalmistamise abivahendid
18	Kodu ja muude ruumide sisustus ja kohandused	Lauad; valgustid; istemööbel; lisavarustus ratastoolidele; voodid; toetusabivahendid; vertikaalkonveierid
22	Suhtlus- ja teabevahetuse abivahendid	Optilised abivahendid; kuulmisabivahendid; häälevõimendid; abivahendid joonistamiseks ja kirjutamiseks; arvutusabivahendid; abivahendid audio- ja visuaalse teabe käsitlemiseks; lähisuhtluse abivahendid; telefonid ja telefoneerimisabivahendid; häire-, osutamise-, meeldetuletus- ja signaliseerimisseadmed; lugemisabivahendid; arvutite väljundseadmed
24	Esmete ja seadmete käsitlemise abivahendid	Pikendused; kinnitusabivahendid
27	Abivahendid ja seadmed keskkonnategurite parendamiseks, tööriistad ja masinad	Mööteriistad

Õiguslik alus, mõisted

- **Sotsiaalhoolekande seadus §-d 46-55 ja selle alusel kehtestatud sotsiaalkaitseministri määrus -> abivahendite loetelu**
- **ISO-kood** – abivahendi kood
- **Aktiivsusgrupp** – abivahendit välja kirjutades hindab arst, millistes tingimustes ja kui aktiivselt abivahendit edaspidi kasutatakse.

Õigustatud inimesed I

- puudega lapsed kuni 18-aastased
- kõik lapsed kuni 18-aastased – eriarsti tõendi alusel
- õppiv puudega või osalise/puuduva töövõimega tööealine kuni 26a
- puudega või töövõimetusega alates 40% tööealised isikud
- osalise / puuduva töövõimega tööealised isikud
- vanaduspensionärid
- 16-17-aastased, kellel on tuvastatud osaline/puuduv töövõime

Erandjuhud:

- isikul rinnaproteesi ostmiseks;
- isikul, kellel on tuvastatud kuulmislanguus alates 30 detsibellist, kuulmisabivahendite ja heli ülekandesüsteemide ostmiseks;
- isikul silmaproteesi ostmiseks

Õigustatud inimesed II

- Hoolekandeesutuses, vangistuses või eelvangistuses asuv inimene saab taotleda vaid individuaalset abivahendit
- Individuaalseks abivahendiks on ortoosid, proteesid, jalatsid, kuuldeaparaadid, valgusfiltrid, kõrimikrofon, dialoogiseadmed

Soodustingimustel abivahendite saamine

Inimesel peab olema õigustatuse alus ning arstitõend või rehabilitatsiooniplaan, kus on hinnatud abivahendi vajadust

- **Esmakordselt isikliku abivahendi kaardi** saamiseks tuleb pöörduda Sotsiaalkindlustusameti klienditeenindusse või esitada taotlus koos arstitõendi koopiaga posti või e-posti teel
- **Kehtiva isikliku abivahendi kaardi** korral ei ole vaja Sotsiaalkindlustusametisse pöörduda, tuleb pöörduda otse ettevõttesse

Kui kaardile ei ole märgitud kehtivuse tähtaega, kaart on kadunud või selle kehtivusaeg on möödunud, tuleb pöörduda Sotsiaalkindlustusameti klienditeenindusse

- **Abivahendiettevõttesse pöördudes** tuleb kaasa võtta abivahendi tõend või rehabilitatsiooniplaani väliavõtte isikliku abivahendi kaart ning isikut

Abivahendit müüvad / üürivad ettevõtted

- Riigipoolse soodustusega abivahendit saab osta ja üürida ettevõtetest, kes on sõlminud Sotsiaalkindlustusametiga lepingu
- Inimene võib pöörduda endale sobivasse ettevõttesse üle kogu Eesti
  - NB! Kaotatud on varasemad maakondlikud piirangud ettevõtte valimisel
- SKA lepingupartneriks 98 ettevõtet
- Ettevõtete nimekirjaga on võimalik tutvuda SKA kodulehel
  - SKA kodulehel on kättesaadav samuti info abivahendite soodustingimuste kohta (näiteks riigipoolse hüvitamise kujunemine); taotlusvorm abivahendikaardi saamiseks; kontaktid, kelle poole on võimalik pöörduda küsimuste korral jpm.

IAK-le lisatud lisaleht ettevõtte poolt:

- Lisaleht 1 Kuupäev ..... Allkiri.....
- Lisaleht 2 Kuupäev ..... Allkiri .....
- Lisaleht 3 Kuupäev ..... Allkiri.....
- Lisaleht 4 Kuupäev ..... Allkiri.....

Kehtib: .....

Pikendatud: .....

.....

...

kaardi väljastaja allkiri

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

ISIKLIKU ABIVAHENDI KAART

Eesnimi: .....

...

Perekonnanimi:.....

....

Isikukood: _ _ _ _ _

Õigustatuse alus

- laps
- vanaduspensionär
- osaline/puuduv töövõime
- töövõime kaotus alates 40 %
- puue
- õppes
- vastavalt SHS § 47 lg 2

Märgitud õigustatuse aluseid .....

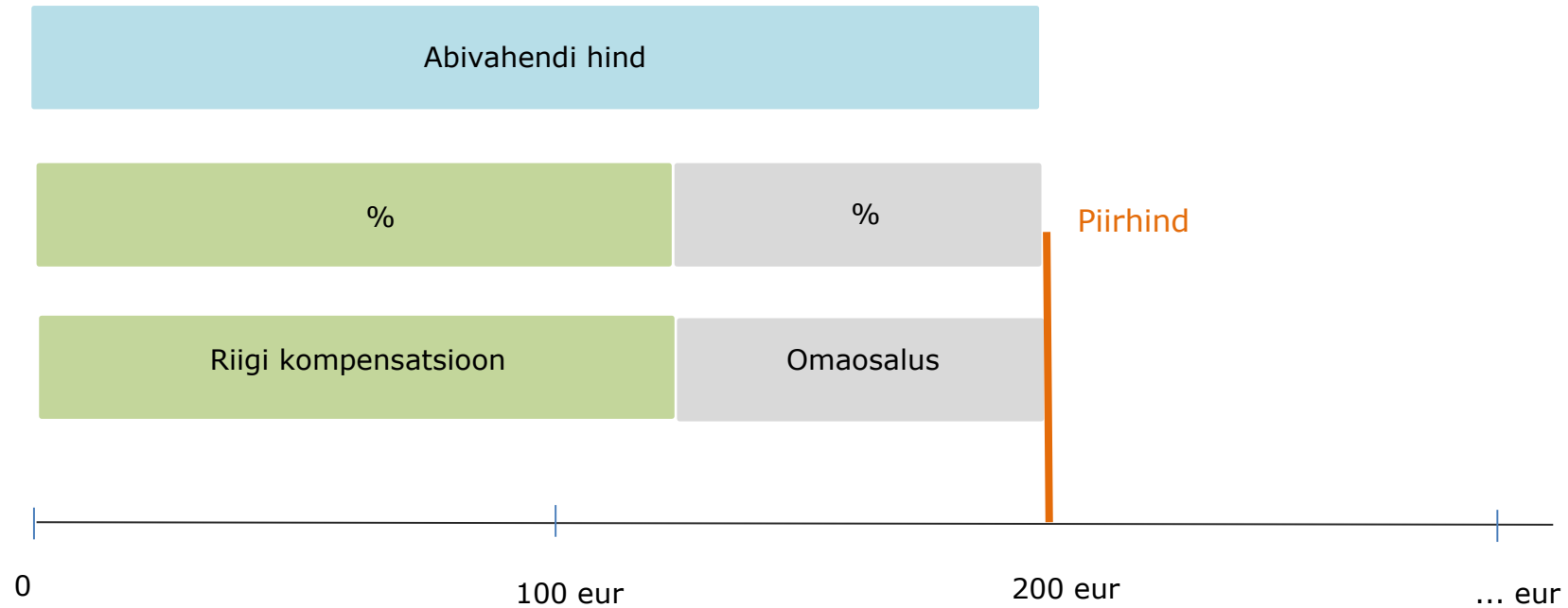

Soodustuse piirmäärad

- puudega lapsed kuni 18-aastased – 90%
- kõik lapsed kuni 18-aastased - 50%, eriarsti tõendi alusel
- õppiv puudega või osalise/puuduva töövõimega tööealine kuni 26a - 90%
- puudega või töövõimetusega alates 40% tööealised isikud – vastavalt määrusele
- osalise/puuduva töövõimega tööealised isikud – vastavalt määrusele
- vanaduspensionärid – vastavalt määrusele
- 16-17-aastased, kellel on tuvastatud osaline / puudev töövõime – vastavalt määrusele

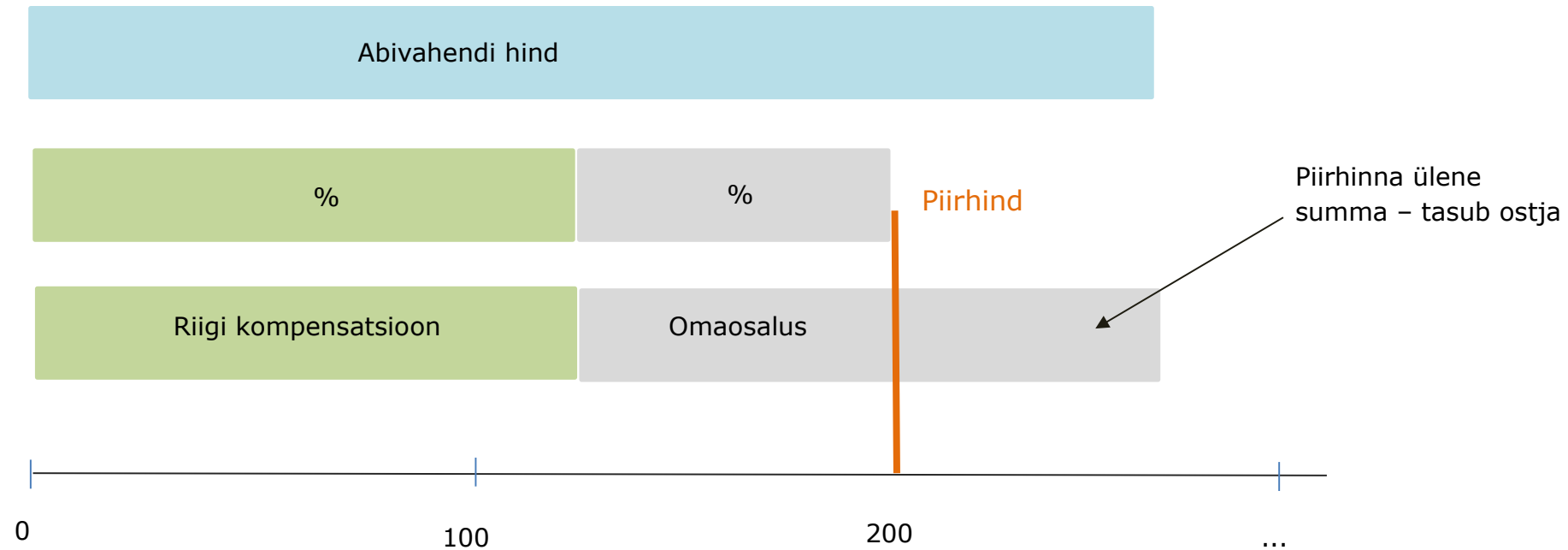
Omaosaluse arvutamine

Abivahend, mille maksumus jääb piirhinna sisse:

Omaosaluse arvutamine

Abivahend, mille maksumus ületab piirhinda:

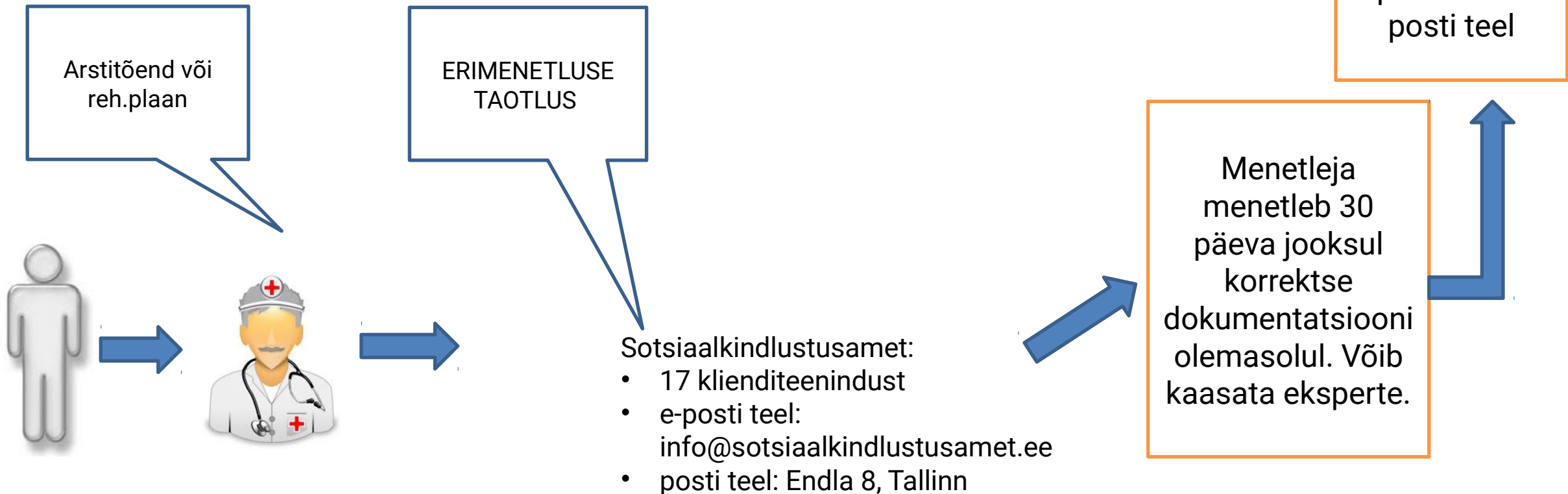
Erimenetluse vormid

Kui taotletakse:

- abivahendi ühekordset piirhinna suurendamist *;
- abivahendi kasutusaja piirlimiidi suurendamist;
- uut sama ISO-koodiga abivahendit enne kasutusaja lõppu;
- abivahendit, millele ei ole määratud abivahendite loetelus piirhinda *;
- abivahendit, mis puudub abivahendite loetelus *;
- abivahendi omaosaluse vähendamist;
- muu põhjendatud vajaduse tõttu (nt üüriteenusel oleva abivahendi väljaost *).

Erimenetluseks vajalikud dokumendid kui kehtiv isikliku abivahendi kaart on olemas: **abivahendi tõend või rehabilitatsiooniplaan (enne 01.01.2014**

Erimenetlus alates 2016

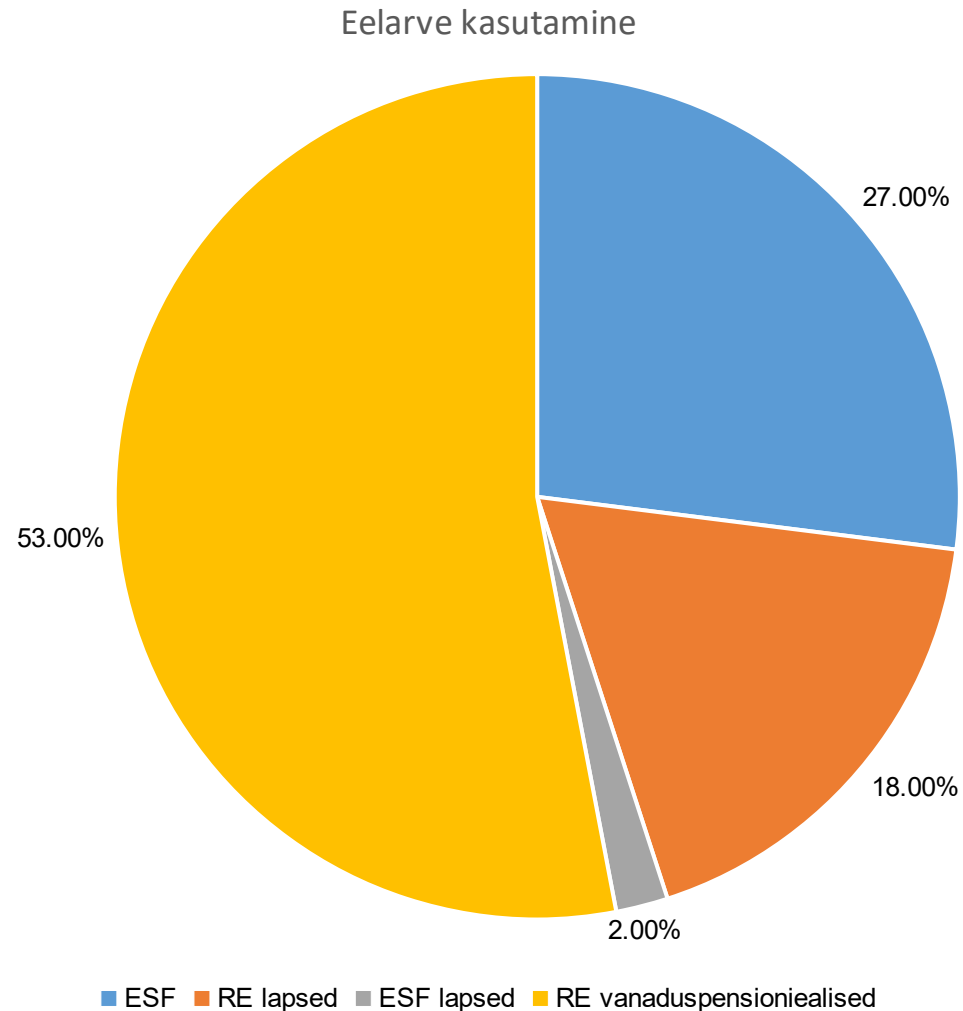

Abivahendite eelarvevahendid 2016.aastal

Riigieelarve (lapsed, vanaduspensioniealised) 6,4 miljonit eurot

ESF (tööealised) 3,1 miljonit eurot

Abivahendite saajate koguarv: 50 521

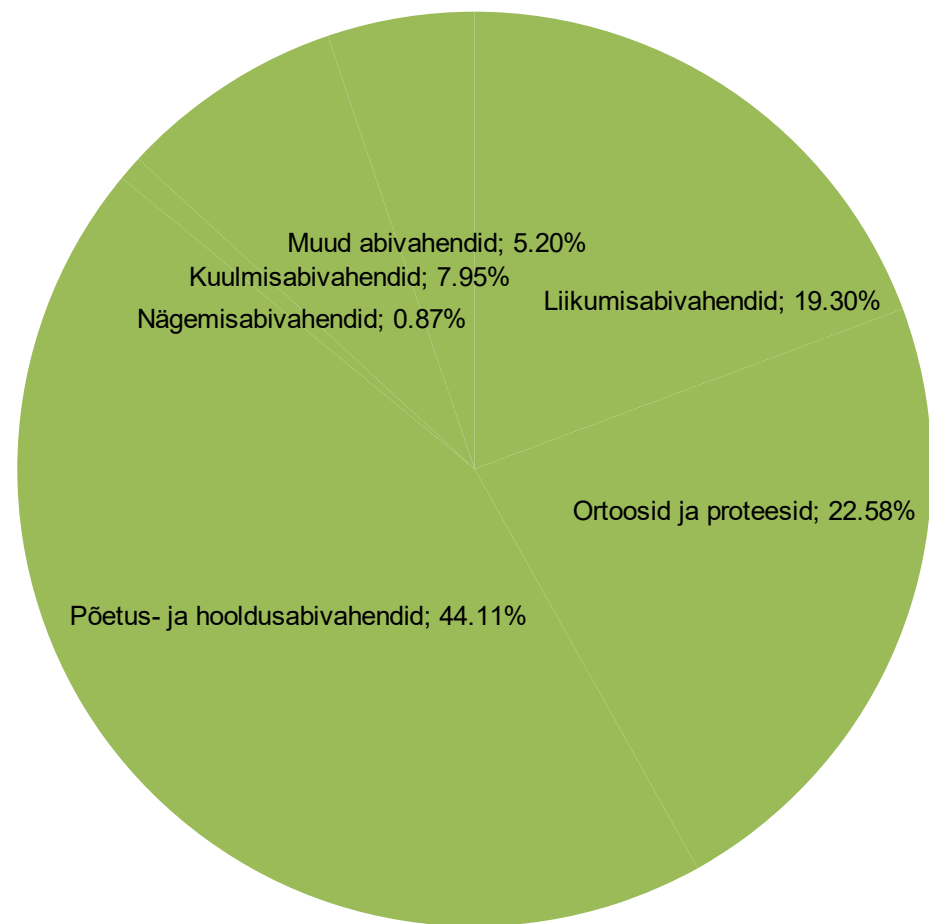

Abivahendite saajad aastal 2016

Abivahendi liik	Abivahendi saajate arv kokku	Neist				
		Alla 18 a. lapsed	Neist	Töövõimelises eas isikud	Neist	Vanaduspensioni eas isikud
			Puudega lapsed**		Alla 26 a. puudega ja õppes	
Müüdav abivahend						
liikumisabivahendid	3120	86	81	582	7	2455
ortoosid ja proteesid	15917	5338	1703	3473	35	7123
põetus- ja hooldusabivahendid	23847	1038	963	2756	61	20173
nägemisabivahendid	611	62	58	93	0	456
kuulmisabivahendid	5601	293	246	1013	2	4297
muud abivahendid	2545	156	155	517	10	1872
Kokku	45040	6295	2540	7334	93	31561
Üüritav abivahend						
liikumisabivahendid	10482	346	335	1486	26	8713
ortoosid ja proteesid	0	0	0	0	0	0
põetus- ja hooldusabivahendid	7238	87	87	649	10	6538
nägemisabivahendid	0	0	0	0	0	0
kuulmisabivahendid	0	0	0	0	0	0
muud abivahendid	1122	225	224	225	11	679
Kokku	14327	445	434	1835	32	12132
AV saajate arv kokku	50521	6386	2622	8096	99	36240

Abivahendite jagunemine 2016.aastal

■ Liikumisabivahendid ■ Ortoosid ja proteesid ■ Põetus- ja hooldusabivahendid
■ Nägemisabivahendid ■ Kulmisabivahendid ■ Muud abivahendid

Aitäh!

Sotsiaalkindlustusamet

abivahendid@sotsiaalkindlustusamet.ee